

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Любомудрова І.С., магістр 3 курсу факультету соціології та управління
Глазунов В.В., професор кафедри соціальної філософії та управління, доктор філософських наук, доцент

Запорізький Національний Університет

Якщо розглядати публічне адміністрування з точки зору вивчення держави та права то початком її становлення будуть ще давньогрецькі часи. Такі вчені-філософи як Сократ, Платон, Арістотель поклали початок вивченню основ про державу та право. Сократ першим здійснив спробу класифікації держави на монархію, тиранію, аристократію, плутократію та демократію. Ідеальною державою вважав аристократію, де править невелика кількість культурних, освічених та моральних людей. Його погляди продовжував розвивати Платон у своїх працях, зазначав що аристократія, монархія та демократія спираються на закон, тоді як тиранія й олігархія навпаки існує всупереч законам і звичаям; суспільне ж життя необхідно врегулювати нормами писаного права де й суспільство й виборні державні органи будуть його дотримуватись. Філософ Арістотель підкреслював, що війни є протилежним від ідеї права, само ж право уособлює собою політичну справедливість і служить нормою політичних відносин між людьми. Звісно що ці вчення про державу та право є первісними, але вони надали основу для подальшого вивчення та генезису такої наукової галузі як публічне адміністрування.

Походження права та державного адміністрування розглядалося в таких теоріях: 1) теологічна теорія (з XVII ст. до н.е.); 2) патріархальна теорія (виникла з часів Стародавньої Греції); 3) договірна теорія (середина VII – початок IX ст.); 4) теорія насильства (виникла у IX ст.); 5) соціально-класова теорія (кінець XVIII ст. початок IX ст.)

Платон, Сократ та Арістотель були представниками патріархальної теорії. Теологічна теорія визначає походження держави від Бога, обґрунтовує її вічність та непорушність. Згідно договірної теорії держава – це об'єднання людей на основі договору про те, що одні будуть управляти, а інші – виконувати управлінські рішення. Найяскравішим представником теорії суспільного договору є Томас Гоббс: «держава є єдиним обличчям, яке створено шляхом взаємного договору між собою великої кількості людей про те, щоб це обличчя мало можливість використовувати силу та заходи, як вважає за необхідне для їх спокою та загального захисту». Теорія насильства визначає державу, що виникла в результаті завоювання одних племен іншими чи поневоленням одного народу над іншим. За соціально-класовою теорією держава є результатом економічних процесів розвитку суспільства її виразними представниками є Карл Маркс, Макс Вебер.

Перші спроби більш структурованого наукового обґрунтування публічного адміністрування можна знайти у роботі Ніколя де Ламара в «Трактаті про поліцію» опублікованому у 1705 р. Треба зазначити що слово «поліція» у ньому означало просто громадський порядок й мало на увазі всі сфери відповідальності держави. Поліція являлась центром суспільно-державного управління та адміністрування. Впровадження поліції у Західній Європі дає змогу розглядати публічне адміністрування більш предметно, не фокусуючись на глобальних поглядах про державу і право.

В подальшому публічне адміністрування науково обґрунтовували камералісти. Засновником камералістики вважається німецький історик Фей Людвіг фон Зекендорф. Його послідовник Лоренц фон Штейн став революціонером у вивченні публічного адміністрування та створив теорію соціальної держави у праці «Теорія публічного адміністрування» (1866-1884). Він вважав що запорукою розвитку держави є незалежний стан існування окремої людини, тобто побудови соціальної держави, орієнтованої на людину. Штейн та його послідовники, не обмежувалися лише теоретичними узагальненнями в сфері публічного адміністрування, їхні праці стали основою практичних дій з перетворення колегіальних установ у міністерства, організації роботи зі службовцями.

Публічне адміністрування протягом ХХ ст. розвивалась як невід'ємна частина політичної науки у відриві від предметного поля і підходів, розроблених у менеджменті. Як у вітчизняній, так і в закордонній науці та практиці управління, проблема відносин бізнесу, влади і суспільства завжди була найактуальнішою. На початку ХХІ ст. стало зрозуміло, що сфери та інтереси бізнесу, ринку, суспільства і політики стали все більше відокремлюватись одне від одного. Аналогічна тенденція до розділу і методологічної відокремленості проявлялась в економічних, політичних і соціально-гуманітарних науках. Це знайшло відображення і в підходах до публічного адміністрування. [2, с. 19] В європейських країнах впровадження принципів менеджменту у публічному адмініструванні почали використовувати державні структури значно раніше ніж в Україні. Це обумовлено не тільки молодістю нашої держави, а й тим що у спадок від радянської епохи Україні залишилась владно-централізована система управління державних структур. Ринкова економіка в державі тільки зароджувалася й формувалася тому й методи менеджменту на приватних підприємствах тільки впроваджувались інтерпретуючи зарубіжний досвід. Тому тільки у 2000 роках почали замислюватися над реформуванням державного управління в Україні, використовуючи методи менеджменту.

Формування сучасної системи надання адміністративних послуг в Україні розпочалось з 2005 р. Верховною Радою України було ухвалено Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 06.09 2005 р., який надавав могутній імпульс централізованому утворенню єдиних дозвільних центрів, що діють за принципом організаційної єдності в одному приміщенні. Це підштовхнуло до ідеї створення центрів надання адміністративних послуг для населення. На початку 2010 року, було закріплено

законодавчо, зокрема, шляхом прийняття Закону «Про внесення змін до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» від 11.02.2010 р. Згідно із законом дозвільний центр набув статусу робочого органу місцевої ради або місцевої державної адміністрації. У контексті реформування сфери адміністративних послуг постало питання щодо прийняття окремого закону про адміністративні послуги, тому 17.06.2009 р. Розпорядженням КМУ № 682 було схвалено Концепцію проекту Закону України «Про адміністративні послуги», але лише 06.09.2012 р. цей закон було прийнято. Слід зазначити, що новий етап модернізації системи адміністративних послуг розпочався у 2014 р. із оголошення Урядом України реформи місцевого самоврядування. Нове законодавство у сфері надання адміністративних послуг, яке набрало чинності у 2016 р., розроблено з метою забезпечення доступності та належної якості публічних послуг шляхом оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципами субсидіарності та децентралізації, а також удосконалення процедур та умов надання адміністративних послуг. Згаданим законом також віднесено до повноважень органів державних адміністрацій надання адміністративних послуг, що мають найбільший попит серед жителів територіальних громад. [1, с. 18-23]

Питання надання адміністративних послуг загалом та утворення центрів надання адміністративних послуг, зокрема, поступово опинилось у центрі уваги керівництва Української держави. Тому ініціативи органів місцевого самоврядування зі створення центрів надання адміністративних послуг мають високі шанси на державну підтримку. Успішна діяльність муніципальних центрів надання адміністративних послуг дозволить місцевому самоврядуванню обґрунтовано претендувати на отримання до своєї компетенції абсолютної більшості послуг, які досі в Україні надаються державними органами виконавчої влади, наприклад, послуги пов'язані з паспортною системою; реєстрацією транспортних засобів. [1, с. 23] Актуальним на сьогодні є питання щодо впровадження системи електронного документообігу з надання адміністративних послуг за допомогою Інтернет, через веб-сайти з використанням електронного цифрового підпису.

В умовах революційного розвитку інформаційно-комунікативних технологій на всі сфери життєдіяльності потребує нових перетворень й публічне адміністрування в сфері надання адміністративних послуг. На сьогодні мережа інтернет, створює технологічну основу для подолання будь-яких відстаней при передачі інформації та об'єднання інтелектуальних здібностей та духовних сил людства. Тобто дослідження парадигми публічного адміністрування потребує нового наукового напрямку, в контексті якого формується впровадження ІТ-технологій у публічному адмініструванні як загалом так і в сфері надання адміністративних послуг. Все це дає великий поштовх до переходу на електронне врядування. Всі країни світу приділяють велику увагу для упровадження сучасних інформаційних технологій в економіку країн і життя суспільства та розвитку ІТ- технологій в публічному адмініструванні. У 2000 р. на зустрічі G8 була прийнята Окінавська Хартія

Глобального інформаційного суспільства. Окінавська хартія приділяє особливу увагу упровадженню сучасних інформаційних технологій, що здійснюють свій вплив на економіку країн, образ життя людей та соціальний розвиток, взаємодію державних структур та населення. [2, с. 17-18]

Звісно що європейські країни пішли далеко вперед за впровадженням і використанням ІТ-технологій в публічному адмініструванні як у приватному так і в державних секторах. Україна на жаль активно використовує ІТ-технології у приватному секторі та дуже мало і повільно в державному адмініструванні. Публічне адміністрування у сфері надання адміністративних послуг мабуть найбільше потребує у впровадженні електронного врядування та сервісного обслуговування громадян через мережу Інтернет. Якщо Україна дивиться у майбутнє то вона повинна враховувати й орієнтуватись на прогресивну молодь, а не на вимираюче покоління.

Література

1. Записний Д.Ю. Історія становлення та розвитку системи надання адміністративних послуг в Україні // Аспекти публічного управління. – Дніпро, 2016. – № 8. – с. 16-24
2. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний та зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. С.К. Чернова, В.Г. Воронкової, В.А. Банаха, О.В. Сосніна, П. Жукаускаса, Й. Ввайнхардт, Р. Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2017. – 602 с.

МІСТО ЯК «ТОЧКА ЗРОСТАННЯ» ТЕРИТОРІЇ

Мележик А. В., студентка 2 курсу факультету Інженерних мереж та екології міст

Радіонова Л. О., доцент кафедри філософії і політології

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Актуальність дослідження зумовлено наявністю серйозних соціально-економічних та соціокультурних проблем при реалізації реформи децентралізації влади в Україні, а також закликом глобалізму. Метою даної статті є дослідження тенденцій і проблем розвитку міст України в контексті міжнародного досвіду та на цій основі обґрунтування нових напрямків їх розвитку як точок зростання економіки територій.

Відповідно до класичної теорії в процесі урбанізації виділяється кілька етапів – від зародження, розвитку і до подальшого перетворення міст [1, с. 69–80]. В Україні процес урбанізації знаходиться саме на цьому етапі, що характеризується зростанням міського населення в найбільших містах за рахунок переміщення сільського населення і населення малих депресивних міст, які втратили за останні роки свій економічний профіль і ділову активність.

У розвинених країнах вже в останні десятиліття минулого століття тенденцією стала діаметрально протилежна зміна – відтік населення з великих